

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นต่อกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน ซึ่งจะเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. กิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน
3. การจัดกิจกรรมการสอนในคาบแนะแนวในโรงเรียน
4. สาระสำคัญของแนวการสอนวิชากิจกรรมแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
5. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนกิจกรรมแนะแนว

แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

สุรางค์ จันทน์เอม (2529, หน้า 50) ได้ให้ความหมายความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือต่อองค์การใดลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นจึงมีความหมายแคบกว่าทัศนคติ และความคิดเห็นของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อเท็จจริง (facts) และทัศนคติของบุคคล ทัศนคติคือความรู้สึกทั่วไปที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ส่วนความคิดเห็น คือ การอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ในขณะที่กรีติ บุญเจือ (2522, หน้า 122) กล่าวว่า ความคิดเห็นหรือทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นในปรัชญา บางทีหมายถึง ความรู้ที่ยังไม่มีข้อพิสูจน์ ความรู้ในระดับการเดาเท่านั้น ซึ่งตรงกับแนวคิดของทวิชศักดิ์ ญาณประทีป (2531, หน้า 253) ได้ให้ความหมายทัศนะไว้ว่า หมายถึง ความเห็น การเห็น เครื่องรู้เห็น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525, หน้า 246) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทัศนะ หมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญา ความคิด ประกอบกัน ถึงแม้จะไม่ได้ อาศัยหลักฐานยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

2. ทักษะหรือประมาณการเกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นหนึ่ง เช่น ทักษะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายต่าง ๆ
3. คำแถลงของผู้ที่ยอมรับนับถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อที่มีผู้มาขอรับคำปรึกษา

กิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน

ความหมายของกิจกรรมแนะแนว

ปราณี เถกิงพล (2515, หน้า 332) ได้กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึงบริการต่าง ๆ ที่โครงการแนะแนวจัดทำขึ้น ในขณะที่ฟิไล แยมมามเหลือ (2521, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวไว้ว่ากิจกรรมแนะแนวหมายถึงการบริการข่าวสารข้อมูลเพื่อให้นักเรียนได้สำรวจและรู้จักตนเองอย่างถูกต้อง เช่น บริการสำรวจและประเมินตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียนตลอดจนปรับปรุงและช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ให้มีการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างเหมาะสม รู้จักตนเองและเข้าใจตนเองเพื่อเป็นการเตรียมการวางแผนการเรียนและการเลือกอาชีพในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของจำเนียร ช่วงโชติ (2524, หน้า 330) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมแนะแนวว่าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการแนะแนว ซึ่งต้องจัดให้นักเรียนเข้าเรียนระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย การจัดกิจกรรมแนะแนวในแต่ละระดับมีรูปแบบต่างกัน มีทั้งการกิจกรรมแนะแนวเป็นหมู่และรายบุคคล โดยมุ่งให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง โลกของงาน รวมทั้งการปรับปรุงด้านสังคมและลักษณะนิสัยเพื่อการดำเนินชีวิตที่ดีในสังคม การจัดกิจกรรมในระดับประถมนั้น ครูประจำชั้นมีโอกาสนั่งใกล้ชิดนักเรียนของตนอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากต้องสอนและรับผิดชอบนักเรียนทั้งชั้นเป็นประจำ จึงมักดำเนินกิจกรรมแนะแนวเป็นกลุ่ม โดยการสอนและจัดกิจกรรมแนะแนวควบคู่กันไป ส่วนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา นั้น มีวิชาเรียนเพิ่มขึ้น มีครูจำนวนมากขึ้น นักเรียนมีความรู้ความสามารถมากกว่านักเรียนระดับประถมศึกษา การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของการแนะแนวระดับมัธยมจึงแตกต่างจากระดับประถมศึกษาซึ่งจำเป็นต้องจัดแยกออกไปจากกิจกรรมในชั้นเรียนหรือกิจกรรมการสอน จินดาภรณ์ อังสุวรรณชาติ (2525, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่าเป็นกิจกรรมในชั้นเรียนที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างเยาวชนทั้งในด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และร่างกายแนวคิดของผกา บุญเรือง (2526, หน้า 110) ได้กล่าวว่า ในชั้นเริ่มต้นของการจัดกิจกรรมแนะแนวจะจัดอยู่ในรูปของการให้ข่าวสารต่าง ๆ เพื่อ

ช่วยให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางและได้สำรวจตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มีความเจริญก้าวหน้า ปรับปรุงบุคลิกภาพและแก้ปัญหา หรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ของนักเรียน ตาม ลักษณะความแตกต่างของแต่ละคน และที่สำคัญที่สุดคือ มุ่งที่จะส่งเสริมให้นักเรียนใน โรงเรียน ได้นำแนวความคิด ความรู้ ตามลักษณะของวิชาการต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน นำกลับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อาจจัดอยู่ในรูปของกิจกรรมโฮมรูม การแนะแนว หมู่และการแนะแนวเป็นรายบุคคล ซึ่งหลักในการจัดคือ นักเรียนต้องมีส่วนร่วมอภิปรายแสดง ความคิดเห็นในการหาแนวทางแก้ปัญหาและปฏิบัติร่วมกันครู เป็นแต่เพียงช่วยควบคุมการดำเนินการ และเป็นพี่ปรึกษาเพื่อให้งาน ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป็นสำคัญเท่านั้น

กรมวิชาการ (2528, หน้า 2) ได้ให้ความหมายกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า กิจกรรมแนะแนวคือกิจกรรมที่หลักสูตรกำหนดคาบเวลาไว้ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมให้แก่ นักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง สิ่งแวดล้อม สามารถพัฒนาตนเอง ปรับตัวเข้ากับสังคมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กิจกรรมที่จัดครอบคลุมทั้งกิจกรรมแก้ปัญหา และกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึง มวลประสบการณ์และกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้สามารถนำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

การจัดกิจกรรมการสอนแนะแนวใน โรงเรียน

จุดมุ่งหมายของการสอนกิจกรรมแนะแนวใน โรงเรียนมัธยมศึกษา

พิไล แยมงามเหลือ (สมพร นาคนาคินทร์, 2525, หน้า 8 อ้างอิงมาจากพิไล แยมงามเหลือ, 2521 หน้า 7) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือนักเรียน เช่น การเลือกวิชาเรียน
2. ช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเองอย่างถูกต้อง ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ
3. ช่วยให้ครูแนะแนวได้รู้จักนักเรียน ได้ใกล้ชิดและสังเกตนักเรียนมากขึ้น จะได้จัดบริการให้ตรงตามความต้องการของนักเรียน นอกจากนั้นยังช่วยให้ครูแนะแนวได้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น กระบวนการวิชากิจกรรมแนะแนวควรวางแผนไว้ล่วงหน้า

เป็นอย่างดี และรอบคอบ มีการให้คะแนนหรือให้เกรดเช่นเดียวกับวิชาสามัญอื่น ๆ หากแต่เทคนิคและวิธีการสอนนั้น เน้นหลักการ วัตถุประสงค์และกิจกรรมต่าง ๆ ของการแนะแนวเป็นหมู่ (Group Guidance) และกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งคล้ายกับ ภาระดี พันธุ (2529, หน้า 18) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการแนะแนวการสอนกิจกรรมในช่วงโมงแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาว่า จะต้องมีความมุ่งหมายให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกล่าวไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ช่วยเหลือเด็กทุกคนในโรงเรียน ให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะในโรงเรียน และท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่
2. ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนได้ถูกต้อง ตรงกับความสนใจ ตามความต้องการ ความถนัดและความสามารถของตนเอง
3. ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นได้เหมาะสม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ดนตรี กีฬา เป็นต้น
4. ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาหรืออาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง
5. ช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเผชิญชีวิตในอนาคต
6. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจสภาพของตนเอง ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ในกรณีวิชาการ (2528, หน้า 5) จึงกำหนดจุดมุ่งหมายของกิจกรรมแนะแนว ไว้ว่า กิจกรรมแนะแนวต้องช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักและเข้าใจสภาพแวดล้อม เพื่อสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพและพัฒนาสังคมได้

หลักในการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2533, หน้า 27) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรแนะแนวไว้ว่า หลักสูตรการจัดการสอนแนะแนวอย่างมีระบบ หมายถึง การจัดการสอนวิชาแนะแนวอย่างมีขั้นตอน มีการวางแผนโดยมีโครงสร้าง เป้าหมาย และวิธีดำเนินการที่เป็นตามหลักเกณฑ์ แต่ในขณะเดียวกันก็มีความยืดหยุ่นต่อผู้เรียนที่มาจากกลุ่มประชากรต่าง ๆ ที่เป็นรูปแบบการสอนแนะแนวที่มีความเป็นมาตรฐาน ผู้สอนรู้ว่าสอนอะไรในแต่ละชั้นเรียน และทำไมจึงสอนเรื่องดังกล่าว เมื่อสอนแล้วมีเป้าหมายในการให้นักเรียนได้เรียนรู้อะไร และมีการตรวจสอบว่านักเรียนได้มีการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้หรือไม่ ถ้าเราสามารถจัดสร้างหลักสูตรแนะแนวตามคำจำกัดความดังกล่าวได้ เราจะสามารถช่วยให้

1. ครูแนะแนวไม่รู้สึกลำบากใจในการสอน เพราะมีโครงสร้างอยู่แล้วว่าจะสอนอะไรให้นักเรียน
 2. มีเป้าหมายทางพฤติกรรมที่แน่นอน ทำให้นักเรียนรู้ว่าในแต่ละชั่วโมงแนะแนวเขาได้มีการพัฒนาตนเองด้านใดและอย่างไร
 3. สามารถวัดผลได้ ทำให้อาจารย์แนะแนวไม่ว่าจะสอนในโรงเรียนห่างไกล ความเจริญหรือในตัวเมือง การเรียนการสอนก็จะเป็นมาตรฐานเดียวกัน
 4. ทั้งครูและนักเรียนจะมีการพัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กัน ครูก็จะเพิ่มพูนทักษะในการช่วยเหลือนักเรียน ส่วนนักเรียนก็จะได้รับการเสริมสร้างให้พัฒนาตนเองต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ ตามจุดมุ่งหมายของการพัฒนาคนอย่างแท้จริง
- โดยที่กรมวิชาการ (2528, หน้า 8) ได้ให้หลักการจัดกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า ควรจะ
1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและธรรมชาติของเด็ก
 2. การจัดต้องสนองจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษา
 3. จัดเพื่อเด็กทุกคนและครอบคลุมเนื้อหาสาระด้านการพัฒนาตนเอง การศึกษาและอาชีพ
 4. ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยครูแนะแนวทำหน้าที่ประสานงาน

การจัดสอนกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ทองเรือน อมรัชกุล (2525, หน้า 505) ให้ทัศนะในการสอนกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ว่า เนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการจัดบริหารแนะแนวในโรงเรียนมาเป็นเวลานานแล้ว จึงไม่มีการสอนกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน ในอดีตกิจกรรมการสอนแนะแนวของครูแนะแนวยังไม่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร ไว้ให้เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนชัดเจนเหมือนปัจจุบันนี้ จึงมีโรงเรียนมัธยมศึกษาบางแห่งที่มีความพร้อมและความสนใจเท่านั้นจัดกิจกรรมแนะแนวได้ จนมาในปีพุทธศักราช 2521 ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา ได้จัดให้มีชั่วโมงกิจกรรมแนะแนวขึ้นเป็นกิจลักษณะ โดยจะต้องให้ครูแนะแนวหรือครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาได้พบกับนักเรียนอย่างใกล้ชิด รวมทั้งจัดประสบการณ์ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและแก้ไขเสริมสร้างอุปนิสัยอันพึงประสงค์ให้กับตนเอง ยิ่งกว่านั้นนักเรียนจะได้รับประสบการณ์ทางการศึกษา การเลือกอาชีพ และการปรับตัว รวมทั้งการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคม

ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้นจึงได้มีการกำหนดหลักการและเทคนิคของการสอนดังนี้

1. ชั่วโมงแนะแนวโฮมรูม หรือกิจกรรมสำรวจ หรือการสอนแนะแนวจะต้องอุทิศให้เป็นของนักเรียน เพื่อความเจริญในทุกด้าน
2. ผู้สอนต้องใช้จิตวิทยามาประยุกต์เพื่อการเกลี้ยกล่อม ยั่วยุ จูงใจให้นักเรียนเกิด ความสนใจ เข้าใจและหยิ่งเห็นจนสามารถนำไปปฏิบัติได้
3. การสอนกิจกรรมแนะแนว ควรมีลักษณะดังนี้

3.1 การจัดบรรยากาศให้เป็นกันเอง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงตัวที่แท้จริงออกมา อันจะทำให้มีแนวทางในการแก้ไขหรือส่งเสริมต่อไป ในการนี้ผู้สอนจำเป็นต้องมีความสามารถในการทำตนเป็นลักษณะ โปร่งแสง อันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งของครูแนะแนวได้

3.2 การแสดงออกของผู้เรียนควรจะมีมากที่สุด โดยเฉพาะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความกล้าในการอภิปรายออกความคิดเห็น ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะสำคัญของการศึกษาอย่างแท้จริง

3.3 รูปแบบการสอนกิจกรรมแนะแนว ให้ใช้รูปแบบการให้คำปรึกษาเป็นหัวใจของการสอนกิจกรรมแนะแนว ซึ่งจะทำให้การสอนครอบคลุมบริการแนะแนวทุกบริการทั้งหมดไว้อย่างแท้จริง

3.4 การเข้าถึงซึ่งความเป็นจริงของผู้เรียน ของทุกคน ทั้งนี้ผู้สอนต้องเข้าใจลักษณะทั่วไปและนักเรียนแต่ละคน ตลอดจนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดโครงการเรียนและการเรียนการสอนตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง

3.5 วิธีการสอนและกิจกรรมในการสอนแต่ละชั่วโมงต้องเน้นการประยุกต์ เริ่มขึ้นจากสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ไปสู่กฎเกณฑ์ (มิใช่จากกฎเกณฑ์ไปสู่รายละเอียด) นอกจากนี้แล้วควรจะใช้วิธีการสอนและกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง โดยเฉพาะการสาธิต กิจกรรมโยคะ การทำสมาธิ การสวมบทบาท การจัดสถานการณ์ให้คล้ายความเป็นจริง กลุ่มสัมพันธ์ การแนะแนว หรือการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ดังนั้นจึงเป็นการปฏิบัติต่อชีวิตประจำวันในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการเน้นกิจกรรม เน้นปัญหา เน้นบุคคล และเน้นการฝึกปฏิบัติ

3.6 การควบคุมชั้นเรียน เนื่องจากกิจกรรมแนะแนวมุ่งการแสดงออกของนักเรียน ภายใต้บรรยากาศที่เป็นกันเอง จึงมุ่งสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมากกว่าการบีบบังคับจากภายนอก นอกจากนี้แล้วก็ใช้การตอรอง วิธีการทางกระบวนการกลุ่มทุกอย่าง ตลอดจนกิจกรรมพลศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการควบคุมชั้นเรียน

3.7 บทบาทและความรับผิดชอบ เนื่องจากการสอนส่วนใหญ่เน้นกระบวนการทาง

สังคมในแง่ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้น การทำหน้าที่ความผูกพันตามฐานะที่นักเรียนมีอยู่จึงเป็นสิ่งสำคัญในการนี้ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในตนเองด้วยการส่งผลย้อนกลับ ตลอดจนการเผชิญหน้าจึงเป็นสิ่งจำเป็น

3.8 วงจรแห่งความช่วยเหลือเนื่องจากการเป็นการแนะแนวการสอนกิจกรรมแนะแนว จึงใช้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การเข้าใจตนเองให้ดีขึ้น และการดำเนินการแก้ไขตามวิธีที่เหมาะสม ซึ่งเป็นวงจรแห่งความช่วยเหลือ เป็นหลักชัยในกิจกรรมตลอดชั่วโม่งของการสอน

4. โครงการสอนและบันทึกการสอน โดยหลักวิชาแล้วการสอนกิจกรรมแนะแนวต้องมีโครงการสอนและบันทึกการสอนตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอแนะไว้ ซึ่งปัจจุบันนิยมทำกันไว้เป็นแนวทางในการสอน

5. การประเมินผลการสอน แม้ว่าการสอนกิจกรรมแนะแนวไม่มีคะแนนให้นักเรียนแต่ก็ทำได้ลดความสำคัญในการสอน เพราะเป็นกิจกรรมที่สำคัญสมควรจัดให้แก่นักเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้นจึงต้องมีการประเมินผลการสอน ทั้งในแง่ผู้เรียนและผู้สอน เพื่อปรับปรุงการสอนอยู่ตลอดเวลา

ในขณะที่กรมวิชาการ (2528, หน้า 6) ได้ให้ลักษณะของกิจกรรมคานแนะแนวไว้ดังนี้

1. ไม่เน้นเนื้อหาวิชาและกระบวนการวัดผลการเรียนเหมือนการเรียนการสอนทั่วไป
2. เป็นการรวมกลุ่มของนักเรียนเพื่อทำกิจกรรม อันจะช่วยให้นักเรียนเกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ และสามารถแก้ปัญหาได้
3. ไม่มีหน่วยการเรียน
4. ไม่มีการประเมินผล "ได้" หรือ "ตก" เหมือนรายวิชาทั่วไป
5. เป็นกิจกรรมที่ช่วยในการแก้ปัญหา การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
6. เพื่อให้นักเรียนได้ค้นพบความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตนเอง
7. เพื่อให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาและอาชีพ เพื่อวางแผนการศึกษาและเลือกอาชีพที่เหมาะสม สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของตน
8. เป็นกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว รู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
9. เป็นกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีนิสัยรักนิเทศชอบให้นักเรียน
10. เป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในวิชาการต่าง ๆ มีความคิดริเริ่ม มีเจตคติที่ดีต่อสังคมอาชีพที่เหมาะสมกับตน

แต่อย่างไรก็ตาม กรมวิชาการ (2528, หน้า 14) ได้กล่าวแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรม
แนะแนวในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. สำรวจปัญหา ความต้องการและความสนใจของนักเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการ
กำหนดเนื้อหาและแผนการจัดกิจกรรม โดยครอบคลุมเนื้อหาเรื่องการพัฒนาตนเอง การศึกษาและ
อาชีพ
2. วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการสำรวจเพื่อทราบปัญหา ความต้องการ
และทราบความสนใจเพื่อทราบปัญหา ความต้องการและความสนใจ และเพื่อนำผลจากการ
วิเคราะห์ไปกำหนดเนื้อหาและรายละเอียด
3. กำหนดแผนการจัดกิจกรรม เมื่อกำหนดสัดส่วนเนื้อหาแล้ว จะทราบว่าแต่ละภาค
เรียนจะต้องจัดกิจกรรมแนะแนวในเนื้อหาใดบ้าง จำนวนกี่คาบ ต่อมาจะต้องกำหนดเนื้อหากว้าง ๆ
ของแต่ละด้านไว้ให้ชัดเจน ว่าควรมีเรื่องอะไรบ้าง เพื่อจะได้ทำเป็นรายละเอียดของเนื้อหา
ต่อไป
4. จัดทำรายละเอียดรายการกิจกรรม
5. ดำเนินการจัดกิจกรรม
6. การประเมินผลกระบวนการจัดกิจกรรม

จากการศึกษาแนวคิดและความหมายเกี่ยวกับกิจกรรมที่ใช้ในการสอน ในคาบแนะแนวของ
นักการศึกษาและหลักสูตรของกรมวิชาการเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งสิ้น โดยเน้นในเรื่องการ
พัฒนาตนเองการปรับตัว การแก้ปัญหาให้แก่ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยให้
นักเรียนได้รู้จักวางแผนชีวิตของตนเองอย่างชาญฉลาด

สาระสำคัญของแนวการสอนกิจกรรมแนะแนวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แนวการสอนกิจกรรมในวิชาแนะแนวในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กล่าวได้ดังนี้

แนวการสอนกิจกรรมในวิชาแนะแนวในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้จัดกิจกรรมที่เน้นในด้านส่วนตัวและสังคม ได้แก่ การปรับตัว การทำงานร่วมกัน การคบเพื่อน วิธีการดูแลรักษาสุขภาพพลานามัย หน้าที่ของตนเอง ในเรื่องรองลงมาจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทางด้านการศึกษา การใช้ห้องสมุด การทำความรู้จักกับโรงเรียนและบุคลากรซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่าแนวการสอนในชั้นนี้ไม่ได้มุ่งที่ด้านวิชาการเป็นหลัก แต่มุ่งเน้นให้เกิดการปรับตัวของนักเรียนเอง เพราะเปลี่ยนระบบการสอนจากประถมมาเป็นระดับมัธยมศึกษา ส่วนในด้านอาชีพก็มีการจัดกิจกรรมในเรื่องการหารายได้ระหว่างเรียน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

แนวการสอนกิจกรรมในวิชาแนะแนวในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้จัดกิจกรรมที่เน้นในด้านส่วนตัวและสังคมอยู่ ซึ่งได้จัดกิจกรรมในด้านนี้เป็นจำนวนมากกว่าด้านอื่น เช่น ให้ความรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการของวัยรุ่น การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การลดความคับข้องใจ สิ่งเสียดสีให้โทษ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น ส่วนในด้านรองลงมาจะเป็นด้านการศึกษา อันได้แก่ การสำรวจปัญหาทางด้านการเรียน แนวทางในการศึกษาเล่าเรียน การสำรวจผลการเรียนที่ผ่านมา ส่วนในด้านอาชีพก็จะเพิ่มกิจกรรมในด้านการหารายได้ระหว่างเรียน การทำความรู้จักกับอาชีพต่าง ๆ ให้มากที่สุดเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพ

แนวการสอนกิจกรรมในวิชาแนะแนวในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่จะจัดกิจกรรมในด้านการศึกษาและส่วนตัวและสังคมจำนวนกิจกรรมพอ ๆ กันเพราะระดับชั้นนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนสำรวจผลการเรียนที่ผ่านมา วิเคราะห์ผลการเรียน เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาต่อไปในอนาคต รวมทั้งมุ่งให้นักเรียนเกิดการปรับตัวในสังคมต่อไป หลังจากนักเรียนเรียนจบหลักสูตรแล้ว ส่วนในด้านอาชีพมีกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพในอนาคต เช่น กิจกรรมสำรวจบุคลิกภาพและความสนใจในการประกอบอาชีพ แนวทางประกอบอาชีพ การรู้จักอาชีพต่าง ๆ ให้มากขึ้นเพื่อเปิดโลกทัศน์ทางด้านอาชีพให้มากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนกิจกรรมแนะแนว

สมพร นาคาคินทร์ (2525) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการสอนวิชา กิจกรรมแนะแนว ของครูแนะแนวระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 7 ผลการศึกษา พบว่า จำนวนครูแนะแนวมีไม่เพียงพอ มีความยากลำบากในการหาสื่อและอุปกรณ์การสอนเพราะ เนื้อหาวิชาเป็นนามธรรม ไม่มีห้องเรียนที่ใช้สอนวิชากิจกรรมแนะแนว ชาดผู้ให้ความรู้ในการสอนกิจกรรมแนะแนว นอกจากนั้นครูแนะแนวยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพที่เป็นปัจจุบัน ต้องการให้มีการอบรมวิธีสอนในวิชากิจกรรมแนะแนว ต้องการข่าวสารและคู่มือครูจากศูนย์การแนะแนว ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูมากมีปัญหาน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์มาน้อย โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทำนองเดียวกัน คำออน คณะพันธ์ (2534) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการสอนกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 10 มีปัญหาการสอนอยู่ในระดับปานกลางและยังพบว่าในเรื่องความแตกต่าง ในด้านพฤติกรรมการศึกษาของครูผู้สอนวิชากิจกรรมแนะแนวมีผลทำให้ ครูประสบปัญหาทางด้านการสอน ในเรื่องของเนื้อหา เทคนิคการนำข้อมูลมาใช้ในการจัดกิจกรรม ผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาทางแนะแนว จะมีปัญหาน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีพฤติกรรมการแนะแนว โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในเรื่อง ของขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีสภาพการสอน กิจกรรมแนะแนวก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องครูจัดเนื้อหาตามความ สนใจของนักเรียน คัดเลือกเนื้อหาตามสถานการณ์สำคัญที่นักเรียนควรทราบ ครูค้นคว้าเนื้อหาใหม่ ๆ มาสอนนักเรียนอยู่เสมอ ครูนำข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษามาสอนนักเรียน การจัดกิจกรรมการสอน ของครูให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มให้นักเรียนเป็นผู้กระทำหรือมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการสอนของครู ปรับปรุงวิธีการสอนของตนเองให้เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์ ครูกับนักเรียนร่วมมืออภิปราย เกี่ยวกับเนื้อหาต่าง ๆ กับนักเรียน ครูใช้เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มาเป็นข้อมูลให้นักเรียนศึกษา ด้วยตนเอง ครูใช้สื่อการสอนได้สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของนักเรียน

วิชชุดา เดียวกุล (2529) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนวกลุ่มต่อนิสัยในการ เรียน และทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยวิธีทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวกลุ่มที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีนิสัยในการเรียนและทัศนคติทาง

การเรียนรู้ที่ต่ำกว่ากลุ่มควบคุมทั้งสองกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($P < .01$) ส่วนกลุ่มควบคุมทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุชาติา เมฆพัฒน์ (2533) ได้ทำการศึกษา เจตคติของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา และนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวและบริการแนะแนว ในวิทยาลัยพลศึกษาในเขตภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่าเจตคติของอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในเขตภาคเหนือที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนว ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นนักศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปางที่มีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวในส่วนตัวและสังคม และกิจกรรมทางด้านการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบว่าบริการแนะแนวในด้านข้อเท็จจริงและรวบรวมข้อมูลบริการด้านการจัดวางตัวบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกบริการ และเมื่อเปรียบเทียบระดับเจตคติตามเพศของอาจารย์ พบว่าส่วนใหญ่มีเจตคติอยู่ในระดับมากทุกบริการ แต่ถ้าเปรียบเทียบตามตำแหน่งของอาจารย์ พบว่าส่วนใหญ่มีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นผู้บริหารมีเจตคติต่อบริการสนเทศ บริการติดตามผลและประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด และอาจารย์แนะแนวมีเจตคติต่อบริการการจัดวางตัวบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับนักศึกษาเมื่อเปรียบเทียบตามชั้นปีของนักศึกษา และตามวิชาเอกของนักศึกษา พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับมากเหมือนกันทุกบริการ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ส่วนใหญ่ครุมีปัญหเกี่ยวกับการสอนในวิชาแนะแนว การจัดกิจกรรม เทคนิควิธีการในการสอน ในเรื่องอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนที่จะใช้สอนในวิชากิจกรรมแนะแนว ซึ่งมีไม่เพียงพอ นอกจากนั้นงานวิจัยพบว่า ขนาดโรงเรียนมีผลต่อการจัดสอนกิจกรรมแนะแนว โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ที่มีความแตกต่างกันจะทำให้มีปัญหาในด้านเนื้อหา เทคนิคการสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ที่แตกต่างกันไปด้วย